

Mei 2025

Beleidsplan Sociaal Handhaven

Sociale Dienst Drechtsteden

Inhoud

1.	Inleiding	3.
2.	Context	4.
2.1	Wat is handhaving?	4.
2.2	Waarom dit beleidsplan?	6.
2.3	Wetenschappelijke inzichten	6.
2.4	Landelijke beleid en ontwikkelingen	6.
3	Missie en uitgangspunten	8.
3.1	We werken vanuit een gezamenlijk beeld en een gezamenlijke werkwijze van sociaal handhaven	9.
3.2	We zetten in op het voorkomen van onrechtmatigheden	11.
3.3	We pakken misbruik aan	12.
3.4	We zetten in op het versterken van onze medewerkers	13.
3.5	We werken samen met partners	13.
4	Evaluatie	14.
5	Hoe meten we?	15.

Inleiding

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. De wet benadrukt het belang van dit vangnet en het belang dat het alleen gebruikt wordt door mensen die het echt nodig hebben. De Participatiewet beschrijft daarnaast de rechten en plichten waaraan mensen met een bijstandsuitkering zich moeten houden. In grote lijnen wordt van hen verwacht dat:

- Ø zij (naar vermogen) doen wat ze kunnen om zo snel mogelijk weer voor hun eigen inkomen te kunnen zorgen;
- Ø zij alle informatie over hun leefsituatie delen die nodig is om te bepalen of ze recht hebben op een uitkering en hoe hoog die dan moet zijn.

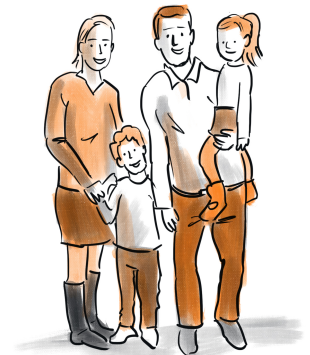
Van de sociale dienst wordt verwacht dat zij ervoor zorgen dat inwoners met een bijstandsuitkering deze verplichtingen kennen en zich eraan houden. Onder handhaving verstaan we alle activiteiten die de sociale dienst uitvoert om dat doel te bereiken.

Handhaving van de sociale zekerheid is in Nederland in de loop van de jaren steeds repressiever geworden. De strikte regels vanuit de Participatiewet en de Fraudewet maken het moeilijk om te doen wat nodig is om inwoners vooruit te helpen.¹ Bovendien is het brede systeem van bestaanszekerheid en werk de afgelopen jaren veel complexer geworden. Diverse uitvoeringsorganisaties geven aan dat de huidige regelgeving grove en doelbewuste overtredingen in de praktijk niet afdoende aanpakt en wel veel schade aanricht in de bestaanszekerheid van mensen voor relatief kleine overtredingen.² De focus ligt daarmee op de verkeerde plek. De SDD herkent deze disbalans in de uitvoering van het werk.

Vanuit het ministerie van SZW wordt daarom gewerkt aan de herijking. Het doel van deze herijking is een gebalanceerd stelsel met zowel ruimte voor maatwerk als mogelijkheden om passend op te treden bij misbruik. We willen meer uitgaan van de mogelijkheden en persoonlijke en sociale omstandigheden van inwoners, zodat de dienstverlening erop gericht is om te ondersteunen waar nodig en om onrechtmatigheden te voorkomen. Tegelijk willen we misbruik en oneigenlijk gebruik aanpakken. Het streven is een handhavingsaanpak die zowel rechtmatig als mensgericht is, door ons te richten op naleving van de regels en preventie.

¹ Tussen staat en menselijke maat, Nederlandse school openbaar bestuur, 2021

² Kamerbrief Ministerie van SZW, november 2021: Hoofdpijnen handhavingsbeleid in de sociale zekerheid

Handhaving zorgt daarmee voor publieke waarde. Vooruitlopend op de landelijke herijking willen we optimaal gebruik maken van de ruimte die de huidige wet biedt. Handhaving is een noodzakelijk onderdeel van het sociaal beleid, mits dit zorgvuldig en evenwichtig wordt toegepast.

Met deze koers zetten we een belangrijke stap naar een eerlijker en effectiever handhavingsbeleid, waarin rechtmatigheid en menselijkheid hand in hand gaan. We noemen dit **sociaal handhaven**.

Visie

Sociaal handhaven waarborgt de bestaanszekerheid van inwoners in de Drechtsteden doordat we de mogelijkheden en sociale omstandigheden van inwoners meenemen in de beslissingen, we onrechtmatigheden voorkomen en misbruik aanpakken.

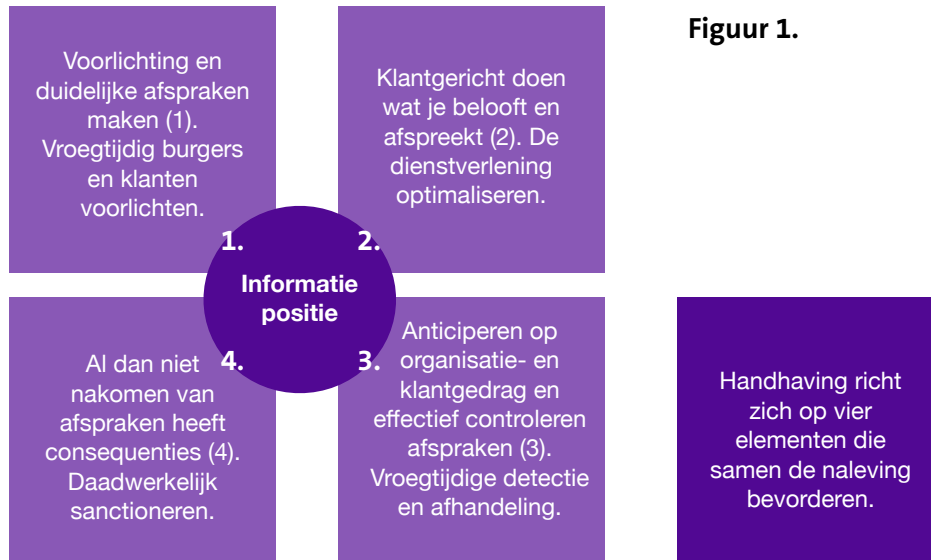

2. Context

2.1 Wat is handhaving?

Voor een goed perspectief op handhaving en rechtmatigheid is eerst verheldering nodig over wat het inhoudt. Handhaving is bedoeld als middel om de doelen van de Participatiewet te bereiken: mensen helpen om zoveel mogelijk weer in hun eigen inkomen te kunnen voorzien en zorgen dat uitkeringen verstrekt worden aan mensen die er recht op hebben (rechtmatigheid) en het echt nodig hebben. Daarom is handhaving noodzakelijk en in al haar facetten een onderdeel van de hele organisatie. Het handhavingsproces kan in beeld gebracht worden met de ‘cirkel van naleving.’

1. Voorlichting en duidelijke afspraken: inwoners die bijstand aanvragen of al ontvangen, krijgen heldere en begrijpelijke informatie over de regels die bij de uitkering horen. Voorlichting sluit zoveel mogelijk aan bij de situatie van de inwoner die het betreft.
2. Optimaliseren van de dienstverlening: de inwoner mag geen onnodige (administratieve) drempels in de dienstverlening tegenkomen. Het moet eenvoudig zijn om je aan de regels te houden en de regels moeten voor iedereen begrijpelijk uitgelegd worden.
3. Controle op maat: controles worden gedaan op basis van signalen. Controles zijn enerzijds bedoeld om onrechtmatig gebruik van de uitkering tegen te gaan. Daarnaast zijn controles ook een vorm van vroegsignalering. Hoe eerder duidelijk wordt dat de uitkering is gebaseerd op onjuiste of onvolledige informatie (of dat nu bewust of per ongeluk gebeurd is), hoe kleiner het gevolg kan zijn. Dit is vooral belangrijk omdat de huidige Participatiewet voorschrijft dat te veel ontvangen uitkering altijd moet worden teruggevorderd.
4. Sanctioneren: als een (bewuste) regelovertreding vastgesteld wordt, volgt een boete of een maatregel: een boete als de inlichtingenplicht is overtreden, een maatregel voor alle andere verplichtingen (gezamenlijk sancties).

2.2 Waarom dit beleidsplan?

De meeste mensen met een bijstandsuitkering houden zich aan de regels en de verplichtingen die daarbij horen. Onduidelijkheid over de regels, persoonlijke omstandigheden of bewust handelen kunnen ervoor zorgen dat deze regels niet worden nageleefd. Sancties binnen de Participatiewet zijn altijd financieel en brengen de bestaanszekerheid van mensen in het geding, terwijl dit sociale vangnet juist bedoeld is om hierin te voorzien. Daarom moeten de sancties gericht zijn op bewuste overtreding van de regels en niet op menselijke fouten. Hiermee kan ook gericht bewust misbruik (en dus criminaliteit) worden opgespoord. Dit beleidsplan geeft richting aan hoe we dit willen bereiken en hoe we anticiperen op de landelijke ontwikkelingen.

2.3 Wetenschappelijke inzichten

Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat langdurige stresssituaties zoals armoede of financiële problemen ervoor zorgen dat mensen cognitief anders gaan functioneren. In het rapport 'Weten is nog geen doen' van de Wetenschappelijke raad voor het Regeringsbeleid wordt de term 'doenvermogen' naast het denkvermogen gezet.³ Mensen met een lager doenvermogen zijn minder goed in staat om de juiste dingen te doen op het moment dat die door de overheid van hen verwacht worden, zeker als het hen tegenzit. Deze inzichten hebben wij geïntegreerd binnen de SDD door onze dienstverlening stress sensitief in te richten.

Inzichten uit de gedragswetenschap en vanuit het perspectief van de uitkeringsgerechtigde opnemen in de uitvoering van beleid leidt tot 'slimmere' handhaving omdat deze afgestemd is op de achtergrond en verwachtingen van de uitkeringsgerechtigde. Hierdoor kunnen we beter anticiperen bij het voorkomen van onrechtmatigheden.

2.4 Landelijk beleid en ontwikkelingen

De Participatiewet beschrijft de verplichtingen waar inwoners aan moeten voldoen voor het ontvangen van een uitkering, zoals de arbeids- en re-integratieverplichting en de inlichtingenplicht.⁴ De huidige wet- en regelgeving zorgt er niet voor dat misbruikers van de sociale zekerheid beter of

³ Weten is nog geen doen. Eer realistische beeld op redzaamheid, WRR 2017

⁴ wetten.nl - Regeling - Participatiewet - BWBR0015703

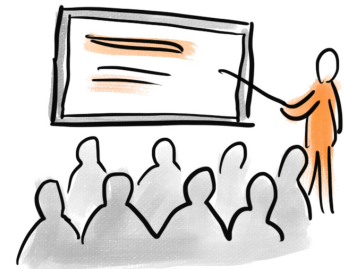
sneller gepakt worden, terwijl inwoners wel in hun bestaanszekerheid worden geraakt of bedreigd.

Om dit te verbeteren, werkt de overheid aan een herziening van het handhavingstelsel binnen de sociale zekerheid (UWV, SVB, Participatiewet), met als uitgangspunt dat inwoners zich aan de regels houden en vanuit vertrouwen worden benaderd. De herijking omvat:

- Participatiewet in Balans: In deze wetwijziging staan vertrouwen, menselijke maat en vereenvoudiging centraal.
- Wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid: Met het wetsvoorstel wordt een uniform en evenwichtig handhavingstelsel beoogd. Dat betekent dat er naast aandacht voor fouten, ook voldoende aandacht moet zijn voor daadwerkelijk misbruik. Het uitgangspunt hierbij is dat op een fout niet automatisch een boete of maatregel moet volgen.
- Recht op vergissen: Aanvullend heeft het kabinet in 2024 het recht op vergissen aangekondigd, zodat inwoners niet direct worden bestraft bij fouten in sociale regelingen.

Het kabinet zet in het huidige regeerakkoord in op vereenvoudiging van inkomensondersteuning en hervorming van sociale zekerheid, toeslagen en inkomstenbelasting, met als speerpunten:

- Ø De menselijke maat staat voorop.
- Ø Begrijpelijke rechten en plichten.
- Ø Terugvorderingen en voorschotten zoveel mogelijk beperken.
- Ø Toegankelijke dienstverlening via gemeenschappelijke loketten en gegevensdeling.

3. Missie en uitgangspunten

Missie

Het is onze missie om rechtvaardig en mensgericht te handhaven, met aandacht voor de mogelijkheden en persoonlijke en sociale omstandigheden van inwoners. We versterken het vertrouwen, de publieke waarde, de bestaanszekerheid en het welzijn in de Drechtsteden door:

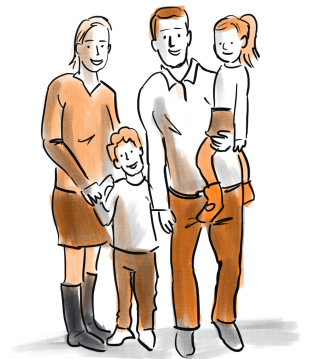
- Ø Het bieden van duurzame oplossingen door altijd te kijken naar de persoonlijke en sociale omstandigheden van inwoners
- Ø Het voorkomen van onrechtmatigheid middels preventie, begeleiding en daadkracht
- Ø Het aanpakken van misbruik

De huidige wetgeving biedt weinig ruimte voor fouten en wordt landelijk als hardvochtig ervaren. Er is nieuwe wetgeving in de maak die meer rekening houdt met de mogelijkheden en sociale omstandigheden van inwoners. We bevinden ons in een overgangsfase en lopen met onze aanpak vooruit op deze veranderingen. Onze uitdaging is om in deze tussenperiode de ruimte die de wet biedt toe te passen en te voorkomen dat mensen onnodig in de knel komen.

We gaan daarbij uit van de volgende uitgangspunten:

- We werken vanuit een gezamenlijk beeld en een gezamenlijke werkwijze van sociaal handhaven.
- We zetten in op het voorkomen van onrechtmatigheden.
- We pakken misbruik aan.
- We zetten in op het versterken van onze medewerkers.
- We werken samen met partners.

3.1 We werken vanuit een gezamenlijk beeld en een gezamenlijke werkwijze van sociaal handhaven

Handhaving is geen doel op zich. Het draagt bij aan het bereiken van achterliggende doelen van de Participatiewet. Handhaving, dienstverlening en klantbenadering zijn daarom niet los van elkaar te zien. De verschillende aspecten van handhaving zijn onderdeel van de gehele dienstverlening. Voorlichten, afspraken maken en controleren, informatie checken, zijn allemaal activiteiten binnen de dagelijkse dienstverlening die onder handhaving vallen. Dit betekent dat veel van onze medewerkers ermee te maken hebben. We gaan hierbij uit van de Cirkel van Naleving (zie figuur 1).

Sociaal handhaven binnen de SDD

Sociaal handhaven is een integrale aanpak waarbij de naleving van wet- en regelgeving wordt gecombineerd met preventie en aandacht voor de persoonlijke en sociale omstandigheden van inwoners.

Het doel is om niet alleen regels te controleren en te handhaven, maar ook om onrechtmatigheden vroegtijdig te signaleren en duurzame oplossingen te bieden die bijdragen aan de bestaanszekerheid, zelfredzaamheid en het welzijn van inwoners.

Sociaal handhaven versterkt niet alleen de naleving van regels, maar bouwt ook aan het gevoel van vertrouwen in de overheid.

Speerpunten Sociaal handhaven

1. Behoud van bestaanszekerheid

Sociaal handhaven zorgt voor behoud van de bestaanszekerheid door een mensgerichte aanpak waarbij rechtmatigheid in balans is met de persoonlijke en sociale omstandigheden van inwoners.

2. Aanpakken van misbruik

Een rechtvaardige samenleving vraagt om een gerichte aanpak van misbruik, waarbij tegelijkertijd vertrouwen in de overheid wordt opgebouwd.

3. Samenwerking met lokale en landelijke partners

Effectieve handhaving en ondersteuning worden gerealiseerd door nauwe samenwerking met partners.

4. Creëren van publieke waarde

Handhaving levert een positieve bijdrage aan de samenleving door rechtvaardigheid te bevorderen en het vertrouwen in de overheid te versterken.

Dit vraagt om stevige samenwerking tussen de keten van consultants, medewerkers terugvordering en boete, handhavers, en de juristen van bezwaar en beroep. Voor een optimale samenwerking is het voor iedereen in de organisatie duidelijk wie wat doet, waarom en wat zij nodig hebben van de ander om hun werk goed uit te voeren. Wanneer het duidelijk is voor onze medewerkers dragen we deze duidelijkheid ook over naar onze inwoners.

Een gedeeld beeld van sociale handhaving is daarbij van groot belang. Het zorgt voor consistente dienstverlening en een duidelijk beeld bij inwoners over de verplichtingen die gelden. Daarmee voorkomt het willekeur. Om die reden willen we bij de overweging om sancties (dit kan ook een waarschuwing zijn) op te leggen op een verantwoorde manier uitgaan van de mogelijkheden en omstandigheden van mensen en duurzame oplossingen bieden. We werken hiervoor vanuit een drietrapstoets:

1. Bewust of onbewust

Kon de inwoner weten wat er van hen verwacht werd of niet? Is er bewust of onbewust gehandeld?

2. Context en perspectief

Wat zijn de omstandigheden en mogelijkheden van de inwoner? Wat kan er onder die omstandigheden redelijkerwijs verwacht worden?

3. Maatschappelijke impact (maatschappelijke kosten)

Welke maatschappelijke kosten zijn we nu kwijt aan de inwoner? Wat is de impact van de oplossing die we beogen op korte en lange termijn? Wat gebeurt er als we niks doen?

In onze dienstverlening sluiten we aan bij onze inwoners en hun mogelijkheden. We zijn ons ervan bewust dat veel van onze inwoners zich in een kwetsbare positie bevinden. Naast een laag inkomen en alle gevolgen die daarbij horen, is ook relatief vaak sprake van schulden of psychosociale problemen. Dit zorgt voor stress en dat kan ervoor zorgen dat zij tot minder in staat zijn dan in sommige situaties van hen verwacht wordt. Binnen de SDD benaderen we onze inwoners daarom al jaren volgens de aanpak van stress-sensitieve dienstverlening. Zo houden we rekening met de effecten van stress en (gebrek aan) doenvermogen op het handelen van mensen.

Uit deze drietrapstoets kan komen dat er wat anders nodig is omdat ze niet 'passen' in de standaardsituaties die de wetgever voor ogen had. Dan kan het gebeuren dat met de gebruikelijke werkwijze een ongewenst effect bereikt wordt. In zulke situaties wordt geredeneerd vanuit de

grondwaarde van de wet, bijvoorbeeld: voorzien in het bestaansminimum en zorgen voor een menswaardig bestaan. Van daaruit wordt de vraag beantwoord: welk effect moet er met en voor deze inwoner bereikt worden. Vervolgens wordt bekeken hoe de maatwerkoplossing past in de wetgeving. Werken met de drietrapstoets vraagt een continue dialoog, met en tussen professionals over dilemma's, om tot een kwalitatief en gedragen afwegingskader te komen.

Binnen de SDD zorgen we voor naleving van de regels door **sociaal handhaven**.

3.2 We zetten in op het voorkomen van onrechtmatigheden

Binnen onze dienstverlening stellen we preventie centraal door uitkeringsontvangers meer te ontmoeten en te begrijpen. Dit doen we door regulier contact en actief vragen te stellen over de situatie en levensgebeurtenissen die invloed hebben op de uitkering. Ook kunnen uitkeringsgerechtigden laagdrempelig vragen stellen en kan er beter worden ingeschat waar de risico's op fouten en vergissingen liggen. Op deze manier worden nare gevolgen van vergissingen, zoals terugvorderingen en boetes voorkomen.

Bijstandsgerechtigden hebben vaak te maken met een complex stelsel van regels. Hoewel de sociale dienst weinig invloed heeft op deze wettelijk vastgelegde regels, kan goede en begrijpelijke uitleg bijdragen aan meer nalevingsbereidheid en een kleinere kans op fouten of oneigenlijk gebruik. Onze voorlichting is er daarom op gericht dat bijstandsgerechtigden begrijpen wat regels betekenen in hun specifieke situatie. Om te begrijpen welke verbeteringen daarvoor nodig zijn, wordt ervaringskennis betrokken bij het verder vormgeven van goede voorlichting en preventie.

Daarnaast willen we beter inspelen op informatie die we hadden kunnen weten. Vaak wordt ten onrechte aangenomen dat overheidsinstanties gegevens automatisch met elkaar delen. Zo kan een inwoner bijvoorbeeld denken dat een verhuismelding bij de gemeente voldoende is om alle instanties op de hoogte te stellen van een wijziging in de huishoudsamenstelling. Vooruitlopend op de wet Proactieve Dienstverlening willen we verkennen hoe we beschikbare informatie effectiever kunnen benutten om uitkeringsgerechtigden te ontzorgen. Een essentiële randvoorwaarde hiervoor is dat onze ICT-systemen dit proces ondersteunen.

Wanneer een bijstandsgerechtigde toch een financiële sanctie krijgt opgelegd willen we sociaal en effectief invorderen. Hierbij staan menselijk contact en uitgaan van de (financiële) mogelijkheden van

de inwoner voorop. We willen hiermee voorkomen dat een terugvordering leidt tot onaanvaardbare financiële of sociale consequenties voor de inwoner en mogelijk grote maatschappelijke kosten.

Bijstandsgerechtigden zijn verplicht om naar vermogen bij te dragen aan hun terugkeer naar werk. Wanneer iemand hierin niet meewerkt, kan een maatregel worden opgelegd, een korting op de uitkering. Deze maatregelen zijn bedoeld om het gedrag aan te passen. Voor zover de wet dat toelaat zetten wij eerst in op het geven van officiële (schriftelijke) waarschuwingen.

3.3 We pakken misbruik aan

Het is belangrijk om op te treden tegen misbruik, oneigenlijk gebruik en niet-naleving van de regels die bij een uitkering horen. Als regels niet worden gehandhaafd en uitkeringen terechtkomen bij mensen die er geen recht op hebben, verliest het sociale stelsel zijn geloofwaardigheid en draagvlak. We zetten daarom in op een effectieve en efficiënte aanpak van misbruik en creëren daarmee publieke waarde.

Een uitkering kan alleen goed vastgesteld worden op basis van de juiste informatie; daarom bestaat de inlichtingenplicht. Controles daarop zijn dan ook onderdeel van de dagelijkse dienstverlening. Om misbruik aan te pakken voeren we naast controles bij de aanvraag en tussentijdse controles ook controles uit op basis van signalen. Deze signalen kunnen afkomstig zijn uit de eigen organisatie, van externe partijen zoals het Inlichtingenbureau, de Belastingdienst en DUO, of uit de samenleving in de vorm van tips. Deze signalen worden geanalyseerd en, wanneer nodig, leidt dit tot vervolgonderzoek. Hierbij zetten we extra in op signalen van misbruik en omvangrijke gevallen.

Voor complexe situaties van misbruik van sociale zekerheid, waarbij sprake is van overlast en/of ondermijning, hebben we een speciaal ingericht team. Dit team pakt integrale en arbeidsintensieve onderzoeken en zaken met een strafrechtelijk gevolg op. Waaronder de aangifte bij het Openbaar ministerie. Dit team valt onder de Wet politiegegevens.

Er is een grijs gebied binnen de interpretatie van de regels die tot verwarring kan leiden met mogelijk financiële consequenties. Bijvoorbeeld hobbymatige activiteiten die kunnen lijken op werk. Door regelmatig contact tussen consultants en handhavers kunnen vragen snel worden opgehelderd en kan duidelijk worden uitgelegd wat nodig is om de regels correct na te leven. Om dit contact te

bevorderen maken de handhavers onderdeel uit van de gemeentegerichte afdelingen. Dit contact biedt de kans om samen te kijken naar mogelijkheden om bijvoorbeeld een hobby om te zetten in betaald werk. Op deze manier biedt handhaving perspectief en draagt bij aan duurzame oplossingen.

3.4 We zetten in op het versterken van onze medewerkers

Om mensen te kunnen helpen is wederzijds vertrouwen nodig. Om te zorgen dat uitkeringen volgens de voorwaarden van de Participatiewet verstrekt worden, is controle nodig. In de praktijk is het ook niet eenvoudig om onderscheid te maken tussen moedwil en vergissingen of onvermogen.

De uitdaging waar we voor staan is het vinden van de juiste balans. Deze balans is een groot grijs gebied en brengt dilemma's met zich mee. We beseffen dat dit veel vraagt van onze medewerkers. Daarom investeren we in het versterken van hun professionaliteit en bieden we hen de benodigde randvoorwaarden om zorgvuldige en verantwoorde afwegingen te maken.

Deze randvoorwaarden gaan over een duidelijke rol- en taakverdeling waarbij iedereen ook van elkaar weet wat zijn of haar rol is binnen de cirkel van naleving. Dit is nodig om de verschuiving te maken van puur handhaven naar een oplossingsgerichte, sociale handhavingsaanpak. Als ook het op peil houden van kennis door structurele bij- en nascholing en het bevorderen van kennisdeling, zodat medewerkers op de hoogte blijven van relevante ontwikkelingen. Tot slot organiseren we intervisiebijeenkomsten en periodieke casusbesprekingen (leerdialogen) voor casussen die ingewikkeld waren of die juist vaker voorkomen. Deze uitwisseling draagt bij aan het vinden van eenduidige werkwijzen.

De dilemma's die gepaard gaan met sociaal handhaven vragen een continue dialoog met en tussen professionals, om tot een kwalitatief en gedragen afwegingskader te komen. Het resultaat is dat we leren oog te hebben voor de mogelijkheden en omstandigheden van inwoners en dit meenemen in onze afwegingen.

3.5 We werken samen met partners

Fouten maken (bewust of onbewust) zorgt ervoor dat huishoudens dieper in de problemen komen. Dat is schadelijk voor het vertrouwen in de overheid en voor het vertrouwen in de buurt en de omgeving. We werken integraal en wijkgericht aan sociale handhaving. Daarmee vergroten we de

kansen voor inwoners door het beperken van niet gebruik, het bieden van overzicht en daarmee perspectief. Misbruik en oneigenlijk gebruik van sociale zekerheid wordt in een vroeg stadium gesignaleerd en effectief aangepakt. Het aanpakken van stressfactoren zorgt bovendien voor het vergroten van kansen op werk, meer mentaal welbevinden, vertrouwen en het beperken van andere maatschappelijk problematiek.

We doen dit door integrale samenwerking, intern, met inwoners en met netwerkorganisaties. Om deze samenwerking tussen professionals te simuleren en nabijheid in de wijk te creëren maken de handhavers, net als de consultants, deel uit van de gemeentegerichte afdelingen.

We werken in samenhang met het project Brede Welvaart van de Regiodeal Drechtsteden en Gorinchem. Binnen dit project wordt een wijkgerichte aanpak ontwikkeld die is gebaseerd op persoonlijk contact en opbouwen van vertrouwen, waarbij onze medewerkers in samenwerking met lokale partners achter de voordeur komen en met deze inwoners in gesprek raken.

Binnen het Netwerk van Leefbaarheid en veiligheid werken we integraal samen aan duurzame oplossingen. Bij sommige inwoners is er veel aan de hand en lukt het niet om de situatie te verbeteren. Door samen op te trekken vanuit verschillende organisaties kunnen doorbraken worden gerealiseerd en zorgen we voor een beter perspectief voor deze inwoners.

4. Evaluatie

Een essentieel onderdeel van deze verandering is het evalueren en het leerproces van onze organisatie, zowel van medewerkers als van leidinggevenden. Open en kritische gesprekken over casussen, inclusief de rol van de organisatie, bieden ruimte voor reflectie en verbetering. Zo ontstaat er ruimte om naar het eigen handelen te kijken en te zien waar ruimte is voor verbetering.

Wanneer blijkt dat iets niet volgens de regels is gegaan, stellen we ons de vraag waarom dat is gebeurd. Dit biedt ons waardevolle inzichten om onze processen en werkwijzen verder te verbeteren. Zo vinden we de balans en blijven we bouwen aan een rechtvaardige en effectieve uitvoering van ons werk.

5. Hoe meten we?

Het meten van de effecten van dit beleid is een uitdaging, omdat de nadruk ligt op preventie. Preventie betekent immers dat iets niet gebeurt, wat lastig zichtbaar te maken is.

Daarom voeren we een Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (MKBA) uit op casusniveau om de impact van sociaal handhaven helder in beeld te brengen. Hierbij vergelijken we drie scenario's: geen interventie, repressieve handhaving en sociaal handhaven. Door deze analyse tonen we aan welke meerwaarde sociaal handhaven biedt. Zo laten we zien dat sociaal handhaven niet alleen kosten bespaart, maar ook een positief effect heeft op het gehele sociale domein.

Om het belang van naleving en ieders rol in de keten te benadrukken, monitoren we de gegronde bezwaarschriften met betrekking tot een bijstandsuitkering. Bezwaar en beroep vormen de laatste schakel in deze keten. De inhoud van een bezwaarschrift biedt inzicht in het proces dat een inwoner bij de Sociale Dienst heeft doorlopen en de kwaliteit daarvan. Een gegrond bezwaar duidt erop dat er iets niet goed is verlopen, wat aanleiding geeft tot gerichte verbeteringen.

Tot slot registreren we het aantal afgehandelde signalen van misbruik, inclusief de uitkomst, afkomstig vanuit de interne organisatie, netwerkpartners en tips uit de samenleving.